

MATERIÁLY

XI MEZINÁRODNÍ VĚDECKO-PRAKTICKÁ KONFERENCE

DNY VĚDY - 2015

27.03.15 - 05.04. 2015

Díl 11

Fiilologické vědy

Praha
Publishing House
«Education and Science» s.r.o.

FILOLOGICKÉ VĚDY

METODIKA VYUŽITÍ JAZYKOVÉHO MATERIÁLU

MATERIÁLY

XI MEZINÁRODNÍ VĚDECKO - PRAKTICKÁ KONFERENCE

«DNY VĚDY - 2015»

27 březen - 05 dubna 2015 roku

Díl 11 Filologické vědy

Praha
Publishing House «Education and Science» s.r.o
2015

Vydáno Publishing House «Education and Science»,
Frýdlanská 15/1314, Praha 8
Spolu s DSP SHID, Berdianskaja 61 Б, Dnepropetrovsk

**Materiály XI mezinárodní vědecko - praktická konference
«Dny vědy – 2015».** - Díl 11. Filologické vědy.: Praha. Publishing
House «Education and Science» s.r.o - 112 stran

Šéfredaktor: Prof. JUDr. Zdeněk Černák

Náměstek hlavního redaktor: Mgr. Alena Pelicánová

Zodpovědný za vydání: Mgr. Jana Štefko

Manažer: Mgr. Helena Žáková

Technický pracovník: Bc. Kateřina Zahradníčková

XI sběrné nádobě obsahují materiály mezinárodní vědecko - praktická
konference «Dny vědy» (27 březen - 05 dubna 2015 roku)
po sekcích Filologické vědy.

Pro studentů, aspirantů a vědeckých pracovníků

Cena 270 Kč

ISBN 978-966-8736-05-6

© Kolektiv autorů, 2015

© Publishing house «Education and Science» s.r.o.

Бицко Н.І., Ревенко Ж.А. Деякі особливості конструювання медичних термінів з власними назвами	70
Ревенко Ж.А., Бицко Н.І. Розповсюджені термінологічні одиниці у сфері статистичних досліджень	73
Семенко І.В. До питання про лексичний арсенал криміналістичного дослідження почерку (Частина I)	77
Жанузакова К.Т., Утепбергенова Г. Сана тартысы мен екіге жарылу	81
Тарасова Л.А., Тарасова Ж.С. Комбинирующая форма как часть интернационального слова	85
Джабраилова С.Р. Семантический и когнитивный подходы к изучению метафор с концептуальной областью-источником «неживая природа»	88
Тукебаева А.Б. Пунктуация в дидактическом аспекте	91

SYNTAX: SLOŽENÍ, SEMANTIKA, FUNKCE

Самбаева И.Б. Значение шелка в культуре и языке китайцев	97
Есенғазина Б.Б., Алиева Д.А. Қазақ тіліндегі синтаксетік катынастардың типтері	99
Маслѐнкина Н.Г., Жебеленко О.Г. Характеристика фразео-тематической группы «Интеллектуальные свойства человека» во французском арго	103
Ордабаева Ж. О соотношении понятий «вокативность» и «обращение»	105

2. Белецкий А.А. Лексикология и теория языкознания (ономастика) / А.А. Белецкий – К.: Издательство Киевского университета, 1972. – 208 с.
3. Даниленко В.П. Лингвистический аспект стандартизации терминологии / В.П. Даниленко. – М., 2003. – 280 с.
4. Даниленко В.П. Русская эпонимотерминология: Опыт лингвистического описания / В.П. Даниленко. – М.: Наука, 2007. – 246 с.
5. Латинско-русский словарь / И.Х. Дворецкий. – 9-е изд. – М., Медиа, 2005. – 843 с.

Ревенко Ж.А., Бицко Н.І.

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, Україна

РОЗПОВСЮДЖЕНІ ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ У СФЕРІ СТАТИСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Сучасна медицина як одна з найрозвиненіших галузей української науки поєднується належним чином організованою національною фаховою мовою, основу якої становить спеціальна лексика. Медична термінологія – це не лише один з найбільших розділів загальної термінології, який об'єднує блоки термінів різних медичних спеціальностей, але й найменш унормована група термінологічної лексики медичних наук, невпорядкованість якої пов'язана передусім з наявністю таких явищ, як полісемія, синонімія, варіантність. Основним чинником, що зумовив неоднорідність складу української медичної термінології, складність її поняттєвої системи, є багатомітова історія розвитку медицини, різноманітність джерел поповнення її словникового складу. Отже, об'єктом нашого дослідження є термінологічні одиниці у сфері статистичних досліджень.

Термін «*статистика*» походить від латинського слова *status*, що спочатку означало положення, стан речей. Звідси утворилося італійське слово *stato*, яке спочатку розуміли як керовану область або державу, а надалі – практичну політику, що полягала в знанні європейських держав. Особи, які володіли такими знаннями, називалися *statista*, що означало державна людина, знавець держави. В XVII столітті *statista*, переходить у німецьку і латинську мови з такою самою назвою. Надалі, у другій половині XVII століття й на початку XVIII століття, від цього слова формується прикметник *statisticus*, що і ввійшов у назву нової дисципліни. Уперше це слово було введено як науковий термін Германом Конрингом у його лекціях, присвячених «*Notitia rerum publicarum*». Як термін уперше вжив це слово Г. Ахенваль у 1743 році в роботі «*Notitia politica vulgo statistica*». Під статистикою в той час розумілася сукупність знань про державний устрій,

необхідних для державного чиновника. Таким чином, термін «статистика», сформований уперше в німецьких університетах, поступово знайшов своє практичне застосування, став загальноновживаним і набув загального визнання і поширення.

Термін «**біометрія**» ввів у науку Ф. Гальтон (1889), маючи на увазі новий напрям у біології й антропології, пов'язаний із застосуванням математичних методів у біологічній дослідницькій роботі. Пізніше Г. Дункер (1899) запропонував іншу назву – «**варіаційна статистика**». Так з'явилися різні назви того самого предмета, хоча буквально значення їх відрізняються одне від одного. Поняття «**біометрія**» (від грец. *bios* – життя і *metron* – міра) означає вимір біологічних об'єктів і явищ, а термін «**варіаційна статистика**» (від лат. *variatio* – зміна, коливання і *status* – стан, оложення речей) розуміють як статистичну обробку результатів вимірів. Обидва терміни недостатньо точні. В окремих джерелах літератури зустрічається третій термін – «**біоматематика**», але згодом був запропонований термін «**біологічна статистика**», що набув міжнародного поширення і визнання. Таким чином, трансформація терміна «**біостатистика**» відображає еволюцію в історичному аспекті наукового поняття, що формулювалося на основі розвитку біометричної науки і її практичних потреб.

Біологічна статистика як методологія біомедицини у своєму історичному розвитку пройшла довгий і складний шлях від об'єктивного виміру, від простих статистичних зведень і таблиць до системного статистичного аналізу масових явищ у біології і медицині. Розглянемо деякі з назв статистичних досліджень:

Абсолютно сліпе (замасковане) дослідження (*total-blind study*) – дослідження, у якому розподіл суб'єктів дослідження із груп лікування невідомо ні суб'єктам, ні дослідникам, ні кому б то не було, хто безпосередньо спілкується з дослідниками, суб'єктами або має відношення до обробки даних (статистики та ін.).

Аналітичне дослідження (*analitic study*) – тип епідеміологічного дослідження, спрямованого на пошук причинних зв'язків шляхом визначення і вимірювання чинника ризику або оцінювання впливу визначених зовнішніх впливів на здоров'я. В аналітичному дослідженні особи відбираються за наявністю чи відсутністю досліджуваного захворювання або його передвісника, і для кожного з них установлюються особисті характеристики (стать, вік, професія та ін.) та інші чинники ризику, що можуть впливати на виникнення захворювання.

Багатоцентрове дослідження (*multicenter study*) – клінічне дослідження, що проведене відповідно до єдиного протоколу в декількох дослідницьких центрах декількома дослідниками.

Відкрите дослідження (*open study*) – дослідження, в якому поділ пацієнтів на групи лікування відомий усім. Це може бути дослідження, в якому вивчається один або кілька видів лікування.

Дизайн дослідження (*design of a study*) – спосіб, схема проведення дослідження.

Дослідження пілотне (*pilot study*) – іноді дослідження проводиться на незначній кількості пацієнтів з метою визначення, чи можливо провести дослідження для

більшого числа пацієнтів. Це може бути дуже корисно для з'ясування тих труднощів, що можуть негативно позначитися на більшому дослідженні. Інша мета проведення пілотного дослідження полягає в тому, щоб одержати інформацію про відмінність між двома методами лікування, що дозволить установити кількість пацієнтів, які повинні бути включені в основне дослідження (розмір вибірки), і необхідну потужність для точного визначення цієї відмінності.

Довготермінове дослідження (*longeterm trial*) – дослідження ефективності і безпеки препарату при довготерміновому лікуванні хронічного захворювання, довготермінове спостереження за пацієнтами по закінченні проведеного лікування (при рецидиві пухлини після успішної хіміотерапії) або хірургічного втручання (виживаність після трансплантації нирки).

Дослідження «випадак-контроль» (*case controle study, case-reference*) – ретроспективне дослідження, в якому за архівними даними або спогадами, судженнями пацієнтів проводиться порівняння двох груп, в одну з яких відібрані пацієнти з визначеною патологією, а в іншу – без цієї патології.

Експериментальні епідеміологічні дослідження (*experimental study*) – це дослідження, що проводяться при безпосередньому контролі з боку дослідника за досліджуваними явищами (наприклад, за чинниками ризику, новими методами лікування, діагностики або профілактики) в умовах, максимально наближених до умов лабораторного експерименту.

Емпіричні, або обсерваційні дослідження (*observational study*) – це дослідження без навмисного втручання в природний перебіг і розвиток захворювання.

Когортні дослідження (*cohort study*) – дослідження, в яких за визначеною когортою населення спостерігають протягом певного періоду часу.

Контрольоване клінічне випробування (*clinical trials*) – це спеціальний вид когортних досліджень, умови проведення якого (підбір груп утручань, характер утручання, організація спостереження і оцінювання наслідків) забезпечують усунення систематичних помилок.

Контрольоване дослідження (*controlled study*) – термін використовується у двох значеннях:

- 1) як синонім порівняльного (що має контрольну групу) дослідження;
- 2) усяке дослідження, проведене відповідно до протоколу.

Неконтрольоване клінічне дослідження – дослідження «до-після» (*before-after study*), описує перебіг захворювання в одній групі пацієнтів, яка піддається досліджуваному втручанням.

Обґрунтований доказ (*best evidence*) – підстава для прийняття рішень в охороні здоров'я. Для оцінювання ефективності впливу кращим вважається вдало сплановане і проведене рандомізоване контрольоване випробування, але в деяких випадках більш доречними можуть бути інші типи випробування.

Одномоментне дослідження (*cross-sectional study, prevalence study, survey*) – варіант описового дослідження, проведеного у визначений момент часу з метою оцінювання поширеності захворювання або результату, вивчення перебігу захворювання і т.п.

Перехресне дослідження (*crossover study*) – дослідження, у якому кожен пацієнт одержує по черзі порівнювані препарати у випадковій послідовності. Застосовується у пацієнтів зі стабільним перебігом захворювання зазвичай хронічного характеру.

Порівняльне дослідження (*comparative study*) – дослідження, в якому новий препарат порівнюється з відомим, із плацебо або з відсутністю лікування взагалі.

Плацебо-контрольоване дослідження (*placebo-controlled trail*) – активність нового препарату дорівнює плацебо в паралельних групах або перехресному дослідженні.

Проспективне дослідження (*prospective study*) – пацієнти відбираються за критеріями протоколу, одержують досліджуваний препарат і спостерігаються для оцінювання результатів лікування. Проспективними є більшість клінічних досліджень.

Рандомізоване дослідження (*randomized study*) – пацієнти розподіляються за групами лікування на основі рандомізації і всі мають однакову ймовірність одержувати кожний із препаратів.

Ретроспективне дослідження (*retrospective study*) – дослідження, в якому дослідник вивчає медичну документацію і підбирає за певними критеріями історії хвороби або звіти з метою вивчення результатів лікування.

Сліпе дослідження (*blind study*) – одна або кілька сторін, що беруть участь у експерименті, не знають, як розподілені пацієнти за групами лікування і контролю. При простому сліпому дослідженні (*single blind*) – розподіл невідомий пацієнтам, у подвійному сліпому (*double blinde*) – дослідникам і пацієнтам, у потрійному (*triple blind*) – також і особам, які організують дослідження і аналізують його результати, а в повному сліпому – не обізнані всі, хто взаємодіє з пацієнтами, дослідником і даними; а коди пацієнтів готують люди, не пов'язані з дослідженням.

Спостереження, що вистрибує (*outlying case*) – спостереження, що далеко розміщене від центра розподілу. Відхилення може бути результатом помилки виміру, у цьому випадку воно спотворює дані, впливаючи на середню.

Стратифіковане дослідження (*stratified study*) – дослідження, в якому пацієнти поділяються на різні групи (страти). Пацієнти діляться на страти за певними параметрами, відмінними від параметрів пацієнтів іншої страти. Поділ на страти може бути проспективним (контроль набору пацієнтів необхідний для досягнення певного балансу) або ретроспективним (наприклад, при аналізі).

Висновок. Фахова мова є природним середовищем виникнення та функціонування термінів, які номінують поняттяву базу спеціальної галузі знань. Належно організована статистична медична термінологія послуговується усталеними статистичними термінами на позначення комплексу медичних понять.

Література

1.Белецкий А.А. – Лексикология и теория языкознания. – К.: Издательство Киевского университета, 1972. – 208 с.

2.Місник Н.В. Словотвірний потенціал чужомовних нрєпозиційних елементів у наукових термінах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Н.В.Місник. – Київ, 2002. – 20с.

3.Латинско-русский словарь /И.Х.Дворецкий. – 9-е изд. – М., Медиа, 2005. – 843 с.

Семенко І.В.

Буковинський державний медичний університет, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО ЛЕКСИЧНИЙ АРСЕНАЛ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЧЕРКУ (ЧАСТИНА І)

Судове почеркознавство – це галузь криміналістичної техніки, яка вивчає закономірності письма, процес його дослідження, можливість ідентифікації людини за почерком та вирішує інші завдання почеркознавчої експертизи.

До структури судового почеркознавства входять такі поняття як *письмо, навик, почерк, ознака (writing, handwriting, skill, feature)*.

Письмо (Writing) – знакова система фіксації мови на площині за допомогою умовних графічних елементів двох вимірів для передачі інформації на відстані й закріплення її в часі. Це один із способів матеріальної фіксації думок і мови людини за допомогою умовних знаків – алфавітів (абеток). Системи письма (літерні, клиноподібні, ієрогліфічні – *lettered, wedge-shaped, hieroglyphic* тощо) забезпечують спілкування людей, обмін інформацією, дозволяють кожній особі набувають нові знання. Зміст мови відображається у вигляді літер, символів, знаків (*letters, symbols, signs*). У письмі визначені дві сторони: *змістовна* – це писемна мова та *графічна* – почерк (*handwriting*).

Навик (Skill) доведене до автоматизму уміння вирішувати той або інший вигляд завдання (найчастіше – руховою (*motor*)). Всякий новий спосіб дії, протікаючи спочатку як деяка самостійна, розгорнута і свідомо дія, потім в результаті багатократних повторень може здійснюватися вже як автоматично виконуваний компонент дії, тобто навик у власному сенсі слова. На відміну від звички, навик, як правило, не пов'язаний із стійкою тенденцією до актуалізації в певних умовах. Окремі етапи утворення навика детально були проаналізованими в роботах відомого психолога Н. А. Бернштейна: виходячи з концепції розумових дій, зроблені перші спроби планомірного формування навика.